

ITC'NİN ADAY STRATEJİSİ VE TÜRKMEN SAHASININ KONSOLİDASYONU

SELÇUK BACALAN

2

025 Irak Parlamentosu seçimleri ülkenin giderek daha parçalı hâle gelen siyasi yapısının tüm aktörler üzerinde yeniden konumlanma baskısı oluşturduğu bir dönemde gerçekleşmiştir. Bu dinamik ve

rekabetçi ortamda Irak Türkmen Cephesi (ITC), seçim stratejisini vilayet bazında farklılaşan siyasal dengelere uyarlayarak esnek ve çok yönlü bir yaklaşım benimsemiştir. ITC'nin bu stratejik tercihi hem Türkmenlerin yerel güç

ITC'nin milletvekili çıkarmasına karşın diğer Türkmen listelerinin herhangi bir sandalye elde edememesi, Türkmen seçmeninin ulusal düzeydeki siyasal tercihinin açık bir biçimde ITC lehine şekillendiğini göstermektedir.

dinamikleriyle uyumlu hareket etmesini hem de Irak genelinde anlamlı bir temsil oranına ulaşmasını hedeflemiştir.

ITC, Musul, Erbil, Süleymaniye, Kerkük, Bağdat, Selahaddin ve Diyala olmak üzere yedi vilayette aday çıkarmıştır. Stratejinin en dikkat çekici yanı her vilayette farklı ittifak modellerinin tercih edilmiş olmasıdır. Erbil ve Süleymaniye'de kendi adına, Kerkük'te Birleşik Irak Türkmenleri Cephesi Listesiyle (BITCL) diğer vilayetlerde ise yerel ve bölgesel dengelere uygun koalisyonlarla seçimlere katılmıştır. Bu esneklik, Türkmen siyasi hareketinin Irak'ın hızla değişen güç haritasına uyum yeteneğinin güçlü bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda geleneksel olarak güçlü olunan bölgelerdeki etkinliğin korunması ile yeni siyasi bloklarla iş birliği yaparak temsil alanının genişletilmesi hedeflenmiştir. Dolayısıyla ITC'nin 2025 seçim yaklaşımı yalnızca bir taktik tercih değil, Irak'ın yeniden şekillenen siyasi mimarisinde kalıcı ve etkili bir yer edinme çabasının da önemli bir parçasıdır.

2023 Vilayet Meclisi Seçimlerinden 2025 Parlamento Seçimlerine uzanan süreçte, Türkmen siyasi sahnesinde "Türkmenlerin gerçek ve meşru temsilcisi kim?" sorusu etrafında yoğun bir tartışma yaşanmıştır. ITC ile diğer

Türkmen oluşumları arasında temsil kapasitesi, seçmen tabanı ve ulusal etkililik üzerinden sert bir çekişme meydana gelmiştir. 2023 Vilayet Meclisi Seçimlerinde Türkmen oylarının farklı listelere dağılması, birlik söylemini zedelemiş ve özellikle Kerkük gibi hassas bir bölgede Türkmen siyasi bütünlüğünün zayıfladığı eleştirilerini yükseltmiştir. ITC dışındaki listeler, yerel düzeyde elde ettikleri başarıyı öne çıkararak kendilerini alternatif temsil merkezi olarak konumlandırmaya çalışmıştır. Ancak 2025 Parlamento Seçimleri bu tartışmalara kesin bir nokta koymuş, Türkmen siyasi hareketi açısından gerçek bir kırılma anı olmuştur. ITC'nin milletvekili çıkarmasına karşın diğer Türkmen listelerinin herhangi bir sandalye elde edememesi, Türkmen seçmeninin ulusal düzeydeki siyasal tercihinin açık bir biçimde ITC lehine şekillendiğini göstermektedir. Bu sonuç, Türkmen toplumunun filî ve meşru temsilcisinin ITC olduğu algısını pekiştirmiş ve ITC'nin Türkmen siyasi sahnesindeki merkezî konumunu güçlendirmiştir.

TÜRKMEN SİYASETİNDE ITC'NİN TEK TEMSİL MERKEZİ OLARAK KONSOLIDASYONU

ITC, 1995 yılında kurulduğundan bu yana Türkmenlerin

ITC Genel Başkanı Ağa, Savunma Bakanı ve el-Hasım İttifakı Başkanı Sabit el-Abbasi ile bir araya geldi.

ulusal düzeydeki en kurumsal siyasi temsil organı olarak kabul edilmektedir. ITC'nin ana hedefi; Türkmenlerin Irak'ın kurucu unsuru olarak anayasal ve idari haklarını güvence altına almak, Türkmen bölgelerinde güvenliği tesis etmek ve Kerkük başta olmak üzere Türkmen şehirlerinde adil temsil sağlamaktır.

2025 Irak Parlamento Seçimleri, Türkmen toplumunun ulusal düzeydeki asıl ve yegane temsilciliği konusunda yıllardır süren tartışmaları büyük ölçüde sona erdirmiş ve ITC'nin bu konumunu pekiştirmiştir. Kerkük'te ITC öncülüğündeki BITCL, 66.179 oy alarak iki milletvekili çıkarmayı başarmıştır. ITC, 2021 Irak Parlamento Seçimlerinde toplam 48.422 oy elde etmiştir. Bu çerçevede ITC'nin, 2025 seçimlerinde oylarını yaklaşık 18 bin arttırarak yüzde 36 oranında bir artış sağladığı görülmektedir. Buna karşılık Bağdat siyasetini yönlendiren bazı siyasi çevreler tarafından

ITC'ye alternatif olarak oluşturulan liste, 32.751 oy almasına rağmen herhangi bir sandalye elde edememiştir. Bu tablo, Kerkük'teki seçim rekabetinin artık sadece yerel etnik dengelerle açıklanamayacağını aynı zamanda bölgesel güç mücadelesinin bir uzantısı hâline geldiğini açıkça ortaya koymaktadır. Söz konusu siyasi çevrelerin karşı liste oluşturma girişimi, Türkmen siyaseti üzerindeki dış etkilerin hâlen güçlü olduğunu göstermiş; buna karşın Türkmen temsiline bölünmesi engellenmiştir.

ITC'nin aldığı yüksek oy sayesinde Bağdat'taki Türkmen temsili daha sağlam bir zemine kavuşmuştur. Bu durum Türkmen toplumunun müzakere gücünü merkezileştirmekte, siyasi sahadaki parçalanma risklerini azaltmakta ve özellikle Kerkük gibi stratejik önemi haiz vilayetlerde Türkmen pozisyonunun çok daha etkili şekilde savunulabilmesine imkân sağlamaktadır. Dolayısıyla 2023-2025

ITC, Irak parlamento seçimleri kampanyasını Erbil adaylarını tanıtarak başlattı.

dönemi, Türkmen siyasi temsil tartışmalarının ITC lehine kesinleştiği ve Türkmenlerin Irak'taki ulusal siyasi ağırlığının yeniden daha güçlü biçimde tanımlandığı bir dönüm noktası olarak kaydedilmiştir.

ITC'NİN KAZANAN ADAYLARININ DIŞLANMASI

Irak Savunma Bakanı ve Hasim Koalisyonu lideri Sabit Abbasi, 2025 Irak Parlamento Seçimlerinde özellikle Musul ve Bağdat vilayetlerinde belirgin bir siyasi etki oluşturmuştur. Resmî olmayan ilk sonuçlar 12 Kasım'da açıklandığında, koalisyonun hem erkek hem de kadın adaylarının dikkate değer bir başarı elde ettiği görülmüştür. Bu çerçevede ITC'nin desteklediği iki kadın adaydan Musul'daki Züleyha Bekkar'ın 5.046 oy, Bağdat'ta ise ITC Bağdat İl Başkanı Gülşen Celal'in 1.741 oy alarak kadın kotası kapsamında milletvekili seçildiği duyurulmuştur.

Bu ilk tablo, Türkmen siyasi çevrelerinde büyük bir memnuniyet yaratmıştır. ITC yetkilileri, sonuçları Türkmen kadınlarının siyasi arenada hak ettiği yeri alması olarak değerlendirmiştir. Özellikle Musul ve Bağdat gibi rekabetin yoğun, Kerkük ve çevresi gibi etnik gerilimlerin yüksek olduğu bölgelerde Türkmen kadın adayların parlamentoya girmesi, bir kazanım olarak görülmüştür. Ancak süreç, 17 Kasım'da nihai sonuçların açıklanmasıyla tamamen farklı bir yöne evrilmiştir. Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komiserliği (IBYSK), Hasim Koalisyonu'ndan iki erkek milletvekilinin "seçim kurallarına aykırı davranışlarda buldukları" gerekçesiyle cezalandırıldığını duyurmuştur. Detaylar kamuoyuna tam olarak açıklanmasa da sızan bilgilere göre usulsüz oy toplama ve liste manipülasyonu iddiaları bu kararın temelini oluşturmuştur. Bu yaptırım, koalisyonun toplam oylarının yaklaşık yüzde 15 oranında azalmasına neden olmuştur. Söz konusu azalma, dolaylı bir etki üzerinden kadın kotası

hesaplamalarını da doğrudan etkilemiştir.

Irak'ın orantılı temsil sistemine göre kadın kotası öncelikle ilgili seçim bölgesinde en yüksek oy alan kadın adaylara tahsis edilir; yeterli sayıda kadın aday başarı sağlayamadığı takdirde kota, diğer listelerden tamamlanır. Hasim Koalisyonu'na uygulanan ceza sonucunda koalisyonun kadın kotası hakkı tamamen ortadan kalkmıştır. Böylece ITC destekli iki kadın aday milletvekilliğini kaybetmiştir. Bu sandalyeler ise kota mekanizması gereği muhtemelen diğer Sünni siyasi oluşum olan Takaddum partisine yönelmiştir. İlk açıklanan sonuçların tersine dönmesi Türkmen toplumunda ciddi soru işaretleri yaratmıştır. ITC'nin stratejik bir kazanımı olarak görülen kadın temsilinin, koalisyon içindeki ihlaller nedeniyle kaybedilmesi hem Hasim Koalisyonu'nun iç işleyişine hem de Irak seçim sisteminin karmaşıklığına dair yeni tartışmaları gündeme taşımıştır.

Irak'ta seçim süreci yalnızca sandık gününden ibaret olmayıp seçim öncesi ve sonrası dönemde yoğun bir siyasi rekabetin belirdiği çok boyutlu bir mücadele alanı hâline gelmiştir. Seçimlerden önce farklı aktörler arasındaki güç mücadelesi, birçok güçlü adayın diploma geçerliliği, yolsuzluk iddiaları, adli soruşturmalar, mali usul-

süzlükler ve etik ihlaller gibi gerekçelerle IBYSK'ye şikâyet edilmesine ve adaylıktan uzaklaştırılmasına yol açmıştır. Bu durum özellikle rekabetin sert olduğu vilayetlerde yargısal ve idari müdahalelerin siyasi bir araç olarak kullanıldığı yönündeki tartışmaları artırmıştır.

Seçim sonrasında da benzer dinamiklerin sürdüğü görülmektedir. IBYSK ile ilgili yargı organları, seçimlerin ardından ortaya çıkan ya da seçim öncesi dönemde başlatılan soruşturmalar kapsamında bazı adaylara yönelik yaptırımları devam ettirmiştir. Bu yaptırımlar, seçilmiş adayların parlamentoya geçişini engelleyen yeni kararların alınmasına da zemin hazırlamıştır. Böylece seçim sonuçlarının açıklanmasından sonra bile siyasi dengelerin değişebildiği, sandık sonrası dönemin en az seçim öncesi kadar belirleyici olduğu ortaya çıkmıştır. Uygulanan cezaların koalisyonun sandalye dağılımını doğrudan etkilemesi hem siyasi güç dengeleri üzerinde yeni etkiler yaratmakta hem de Irak seçim sisteminin kırılğan yönlerini yeniden tartışmaya açmaktadır. Mevcut durum Irak'ta seçim rekabetinin sadece sandıkta değil aynı zamanda hukuki ve idari mekanizmalar üzerinden şekillendiğini bir kez daha göstermiştir. Bu çerçevede, Hasim Koalisyonu'ndan kazanan aday-

Irak'ta seçim süreci yalnızca sandık gününden ibaret olmayıp seçim öncesi ve sonrası dönemde yoğun bir siyasi rekabetin belirdiği çok boyutlu bir mücadele alanı hâline gelmiştir. Seçimlerden önce farklı aktörler arasındaki güç mücadelesi, birçok güçlü adayın diploma geçerliliği, yolsuzluk iddiaları, adli soruşturmalar, mali usulsüzlükler ve etik ihlaller gibi gerekçelerle IBYSK'ye şikâyet edilmesine ve adaylıktan uzaklaştırılmasına yol açmıştır.

ITC'nin desteklediği kadın adayların nihai listeden çıkarılması ve yerlerine aday oldukları koalisyon içinden Arap erkek adayların getirilmesi, teknik bir düzenlemeden öte Abbasi-Halbusi ekseninin Sünni blok içinde güç konsolidasyonu yapma stratejisinin bir parçası olarak da değerlendirilebilir.

ların milletvekilliğinin düşürülmesi ve koalisyonun oylarının yeniden hesaplamaya tabi tutulması, farklı senaryoları gündeme getirmiştir.

SÜNNİ SİYASETİNİN TÜRKMENLERE YANSIMASI

Seçimlerin genel tablosunda, Muhammed el-Halbusi liderliğindeki Takaddum Partisi, ülke genelinde elde ettiği milletvekili sayısı ile Irak'ın ikinci büyük siyasi gücü olarak ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Halbusi'nin Sünni siyasetindeki ağırlığını yeniden teyit etmiş ve Sünni blokun en baskın lideri hâline getirmiştir. Irak'ta 2005 yılından beri sürdürülen siyasi güç paylaşımı düzenine göre, parlamento başkanlığı Sünnilere, başbakanlık Şiilere ve cumhurbaşkanlığı Kürtlere bırakılmaktadır. Artık siyasi bir örf niteliği taşıyan bu paylaşım modeli, seçim sonrası yürütülen müzakerelerde özellikle Sünni liderler arasındaki rekabeti daha görünür kılmaktadır. Bu çerçevede, parlamento başkanlığı için adı geçen isimlerden biri de Sabit Abbasi'dir. Abbasi ile Halbusi arasındaki yakın siyasi ilişki ve karşılıklı koordinasyon da dikkat çekmektedir. İki lider arasındaki iletişim, seçim sonrası hükümet kurma, komisyon başkanlıklarının dağılımı ve parlamentonun yönetimine ilişkin pazarlıklarda giderek daha belirgin hâle

gelmiştir. Halbusi'nin Sünni blok içindeki liderliği ve Takaddum'un sandalye sayısındaki gücü, Abbasi'nin ise savunma bakanı olarak askerî-bürokratik alandaki etkisi, bu iş birliğini karşılıklı çıkar temelinde stratejik bir zemine oturtmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında ITC'nin desteklediği kadın adayların nihai listeden çıkarılması ve yerlerine aday oldukları koalisyon içinden Arap erkek adayların getirilmesi, teknik bir düzenlemeden öte Abbasi-Halbusi ekseninin Sünni blok içinde güç konsolidasyonu yapma stratejisinin bir parçası olarak da değerlendirilebilir. Bu hamle aynı zamanda Türkmen siyasi temsiline yönelik bir zayıflatma etkisi oluşturmuş ve Türkmenlerin parlamento içindeki görünürlüğünü azaltmıştır.

SONUÇ

2025 Irak Parlamentosu seçimleri, Türkmen siyasi sahnesinde uzun süredir süregelen temsil tartışmalarına netlik kazandırmış ve ITC'nin ulusal düzeydeki merkezî konumunu pekiştirmiştir. Hasim Koalisyonu ile Takaddum arasındaki yakınlaşma, Sünni siyasi yapıda belirleyici bir eksen teşkil etmekte; bu durum yalnızca Sünni blok içindeki güç dengelerini dönüştürmekle kalmamakta, aynı zamanda Türkmen temsiliyeti ile Irak'taki etnik-siyasi ilişkilerin üzerindeki uzun vadeli seyrini de şekillendirmektedir.

ITC'nin vilayet bazında farklı ittifak modelleri üzerinden uyguladığı esnek strateji, Türkmenlerin hem yerel hem ulusal düzeyde etkin bir temsil sağlamasına olanak tanımış, Kerkük başta olmak üzere stratejik vilayetlerde seçmen tercihlerinin merkezileşmesini mümkün kılmıştır. 2023–2025 döneminde oyların farklı listeler arasında parçalanmasıyla ortaya çıkan rekabet, ITC lehine sonuçlanmış ve Türkmen toplumunun fiilî temsilcisi olarak ITC'nin konumunu açık biçimde teyit etmiştir. Bu gelişme, Türkmenlerin parlamentodaki müzakere kapasitesini güçlendirmiş ve siyasi bloklar arasındaki pazarlık süreçlerinde daha merkezi ve etkin bir rol üstlenmelerine imkân tanımıştır. Öte yandan ITC'nin desteklediği kadın adayların kazanan listeden çıkarılması ve yerlerine koalisyon içinden Arap erkek adayların yerleştirilmesi, Sünni blokta güç konsolidasyonu sağlayan stratejik bir hamle olarak da değerlendirilmektedir. Bu gelişme

Türkmen siyasi temsili üzerindeki dış etkilerin hâlâ güçlü olduğunu göstermekte ve ITC'nin Irak siyasetindeki konumunun korunmasının önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Sonuç itibarıyla 2025 seçimleri Türkmen siyaseti açısından bir kırılma noktası olmanın ötesinde Irak'ın yeniden şekillenen siyasi mimarisinde etnik-siyasi dengelerin ve stratejik ittifakların nasıl belirleneceğine dair kritik ipuçları sunmaktadır. ITC'nin merkezi rolü yalnızca Türkmen toplumunun temsil kapasitesini artırmakla kalmamış; aynı zamanda Sünni eksen ve Irak genelindeki etnik-siyasi dengeler üzerinde uzun vadeli etkiler yaratacak stratejik bir konum elde etmesini mümkün kılmıştır. Bu perspektiften bakıldığında 2025 seçimleri, Irak'ta etnik ve bölgesel temsili güçlendiren, ulusal siyasetteki çok boyutlu dinamikleri derinden etkileyen bir dönemeç olarak kayda geçmektedir.

Selçuk Bacalan

Selçuk Bacalan, 1983 yılında Kerkük'te doğmuş, ilk ve orta öğrenimini Kerkük'te tamamlamıştır. Lisans eğitimini Türkiye Cumhuriyeti Bursu'nu kazanarak 2008 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Bölümünde bitirmiştir. Aynı yıl yüksek lisans bursunu kazanarak 2008-2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2010-2011 yılları Erbil Salahattin Üniversitesinde, 2011-2015 yılları arasında Kerkük Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2019 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü millî kimlik alanında doktora eğitimini tamamlamıştır. 2020-2021 yılları arasında Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfına bağlı olan Türkmeneli Kültür Merkezinin başkan ve-killiğini yapmıştır. Selçuk Bacalan, millî kimlik, millî kültür, göçmen ve göç alanında araştırma tecrübesi olan bir akademisyendir. Çalışmalarına ORSAM bünyesinde Türkmen Çalışmaları Uzmanı olarak devam etmektedir.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2025

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA), Shutterstock